Thraciæ q̃ q̨ ĩ confinio atticæ boeotiæq̨ thebanis innaſcuntur.cũ abſint athenienſibus.Quæ cõtẽplatio au-
Theophr. fert nos ad ipſoꝝ animaliũ naturas ingenitaſq̨ iis uel certiores morboꝝ omniũ medicinas rurſus.
Enimuero rerum omniũ parens nullum animal ad hoc tantum ut paſceretur:aut alia ſatiaret naſci uoluit.Quin artes ſalutares iſeruit& uiſceribus.Quippe cũ ſurdis etiã rebus inſeruerit.Tũ uero illa animæ anxilla præſtantiſſima ex anima alia eſſe uoluit contemplatione ante cuncta mirabili.

CAII PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIAE LIBER. XXVIII.
PROOEMIVM.

De Medicinis ex animalibus. Cap.i.

Dictæ erant omniũ rerum naturæ inter cælum ac terram naſcentiũ: reſtabantque quæ ex ipſa tellure fodiuntur.ſi non hærbarum ac fruticũ tracta remedia auferrent:transuerſos ex ipſis animalibus quæ ſanantur reperta maiore medicina.Qui ergo dixius hærbas & floꝝ imagines:ac pleraq̨ Inuentu rara difficilia.iidem tacebimus:quid in ipſo homine proſit homini:cæteraq̨ genera remedioꝝ inter nos uiuentia:cũ pſeſertim niſi carenti doloribus morbiſq̨:uita ipſa pœna fiat. Minime uero:Quin omnẽ inſumemus operam.licet faſtidii periculũ urgeat:quando ita decretum eſt minorẽ gratiæ q̃ utilitatem uitæ reſpictũ habere.Quinimmo externa quoq̨ & barbaros etiam ritus indagabimus.fides tantũ auctores appellet.Quanquã & ipſi conſenſu proprii iudicii ita eligere laborauimus:potiuſq̨ curæ rerũ.quam copiæ inſtitimus:illud admonuiſſe perq̨ neceſſarium eſt: dictas iam a nobis naturas animaliũ:& quæ cuiuſq̨ eſſent inuenta.neq̨ enim minus profuere medicinas reperiendo:quã proſunt præbendo.nunc quæ in ipſis auxilientur indicari.neq̨ illic in totum omiſſa itaq̨ hæc eſſe q̃dã alia:illis tamẽ.connexa.incipiemus autẽ ab homine ipſum ſibi exquirẽtes immenſa ſtatim difficultate obuia.Sanguinẽ namq̨ gladiatoꝝ bibunt.ut bibentibus populis procul ſint comitiales morbi.Quod ſpectare,facientes eadem harena feras quoq̨ horror eſt. at hercule illi ex homine ipſo ſorberi efficaciſſimũ putãt calidũ:ſpirantemq̨.& una ipſam animam ex oſculo uulneꝝ cũ e plagis hunc ne ferarũ quidem admoueri ori fas ſit humano.Alii medullas crurũ querũt & cerebrũ iſantiũ.nec pauci apud græcos ſinguloꝝ uiſcerum membroꝝ etiam ſapores dixere. omnia perſecuti uſq̨ ad reſegmina unguium.Quaſi uero ſanitas uideri poſſit feram ex homĩe fieri.quin morbo dignũ non ipſa medicinæ gratia: egregia hercule fruſtratione ſi non proſit.Aſpici humana exta nefas habetur:quãtomagis mandi.Quis iſta inuenit oſtenta:Tecum enim res erit euerſor iuris. humani.monſtroꝛũq̨ artifex:qui pri mus ea condidiſti.Feciſti credo ne uita tui obliuiſceretur.Quis ĩnuenit ſingula mẽbra humaua mandere:Qua coniectura inductus quã poteſt medicina iſta originẽ habuiſſe:quis ueneficia innocenciora effecit q̃ remedia:eſto barbari externiq̨ ritus inuenerint.etiam
Caluaria ne græci ſuas fecere has artes:Democriti extant comentationes ad alia noxii hominis & ex capite oſſa plus ꝓdeſſe:ad alia amici & hoſpitis.iam uero ui interẽpti dente gigiuas i dolore ſcarificari:Apolonius efficaciſſimũ ſcripſit.miletus oculoꝝ ſuffuſiones felle hoĩs ſanari.artemõ calua iterfecti igneq̨ cremati propinauit aquam e fonte noctu comitialibus morbis:ex eadẽ ſuſpendio interẽpti catapotia fecit contra canis rabidi morſus antheus.atq̨ etiã quadrupedes homines ſanare:cõtra inflationes boũ perforatis cornibus inſerentes oſſa humana.ubi homo occiſus eſſet aut crematus ſiliginẽ q̃ pernoctaſſet: ſuũ morbis dando.procul a nobis noſtriſq̨ litteris abſint iſta.nos auxiiia dicem⁹ nõ piacula Sicubi lactis puerperaꝝ uſus mederi poterit:ſicubi ſaliua tactuſue corporis cæteraq̨ ſimilia. uitam quidẽ non adeo extendendũ cenſemus:ut quoquomodo pertrahenda ſit:quiſquis es talis æq̨ moriere etiã cũ obcenus uixeris aut nefandus.quapropter hoc primũ quiſq̨ i remediis animi ſui habeat:ex oĩbũs bonis q̃ homini tribuit natura:nullũ mellius eſſe tẽpeſtiua morte.in eaq̨ id optimũ quod illã ſibi quiſq̨ præſtare poterit.

An ſit in medendo aliqua uis uerboꝝ & ſanari & depelli. Cap.ii.

EXhomine remedioꝝ primum maxime quæſtionis &:ſemper incertæ eſt:ualeãt ne aliquid uerba & incantamenta carminũ.quod ſi uerũ eſt homini acceptũ fieri oportere conueniet Sed uirium ſapientiſſimi cuiuſq̨ reſpuit fides.in uniuerſum uero omnibus horis hominis credit uita nec ſentit.quippe uictimas cædi ſine præcatõe non uidetur referre:nec deos rite conſuli. præterea alia ſunt uerba impetrantis:alia depulſoris:alia cõmentationis.uidimuſq̨ certis ꝓcatiõib⁹
Incãtationis uel cõmẽtatiõis obſecraſſe ſũmos magiſtratus.& ne quid uerboꝝ prætereatur aut præpoſterum dicatur: de ſcripto præire aliquem.Ruſuſq̨ aliũ cuſtodem dari qui attendat:alium uero præpõi:qui fauerí linguis iubeat tibicinem cauere.ne quid aliud exaudiatur.utraq̨ memoria inſigni:quotiens ipſæ diræ obſtre